

gospodarske, obrtniške in narodne.

Izhajajo vsako sredo po celi polji. Veljajo v tiskarnicijemane za celo leto 3 gld. 60 kr., za polleta 1 gld. 80 kr., za četrtleta 90 kr. pošiljane po pošti pa za celo leto 4 gld. 20 kr., za pol leta 2 gld. 20 kr., za četrtleta 1 gld. 15 kr. nov. den.

~ V Ljubljani v sredo 28. novembra 1866. ~

Gospodarske stvari.

Olarija ali pivarija v Avstrii.

Če je res, kar se sploh trdi, da je naše cesarstvo država poljedelstva, tedaj je treba pomisliti, da to ime obsega vse narodno gospodarstvo in ne tedaj zgolj njiv in senožeti, ampak vse to, kar se veže s kmetijstvom, in to ti je tudi tisto obrtnijstvo, katero odvisi od kmetijstva in spet nazaj sega v kmetijstvo — in to je gotovo tudi pivarija ali olarija, ktera je dan danes naši državi zelo važna.

Poglejmo tedaj na pivarski sejm!

Znano je, da so se olarnice ali pivarnice v poslednjih 20 letih popolnoma premenile. Pivarji so popustili krive misli in marsiktero vražo pri kuhi piva poprejšnjih časov in se poprijeli nagloma boljše vednosti pivo kuhati, popustivši napačni in potratni „Oberzeug“ in se poprijeli umne „spodnje kuhe“, s katero so bolj povrelo, stanovitno, okusno pivo lepše barve kuhati začeli in tako celo nekdanj slovečo parsko pivo prekosili.

V letu 1844. je bilo v našem cesarstvu 3019 pivarnic, od katerih je 1952 spodnje, 298 pa zgornjo (Oberzeugbier) pivo kuhalo, 562 jih je bilo, ki so se s kuho obeh sort piva pečale. Vsega piva (ola) skupaj se je skuhalo 8 milijonov in 328.307 veder, in sicer samo na Českem 3 milijone in 356.565 veder v 1051 olarijah; v doljnem Estrajhu z Dunajem vred so ga napravili v 162 pivarnicah 1 milijon in 606.927 veder. V letu 1857 se je štelo že 3389 olarij, v katerih se je skuhalo že 12 milijonov in 296.474 veder, od katerih spada na česko deželo 1047 pivarnic, kjer se je 4 milijone in 489.334 veder, v doljnem Estrajhu pa 125 pivarnic, kjer se je 2 milijona in 991.580 veder ola skuhalo. Marska dežela je tretja dežela za unima, ki je skuhala 1 milijon in 106.731 veder v 309 olarijah. Leto 1864. kaže enak napredek proti letu 1857., kakor to proti letu 1844. Bilo je namreč v 1864. letu 3177 pivarnic, v katerih se je skuhalo 17 milijonov in 32.700 veder piva, in sicer na Českem v 1026 olarijah 6 milijonov in 239.484 veder, v 129 pivarnicah v doljni Avstrii pa 4 milijone in 618.259 veder. Marsko je ostalo v kuhi ola pri navadni meri, al način kuhe se je popolnoma prestvaril. 1857. leta je štela 166 olarij, ki so kuhale zgornje pivo, in le 37, ki so kuhale spodnje pivo, v letu 1864 pa jih ni bilo več kakor le 21 z gornjo kuho, in 203 s spodnjo kuho. Na doljnem Avstrijskem je stara navada zgornje kuhe skoraj popolnoma opuščena; na Českem kuhajo vendar v 117 pivarnicah še zmirom pivo po stari navadi.

Iz vsega tega se vidi, da je sicer manj olarnic, pa pri ysem tem se še vedno več ola napravlja. V letu

1844. se je po srednji meri v vsaki pivarnici po 2758 veder ola skuhalo, v letu 1857. že 4110 veder, v letu 1864. pa 4797 veder. Male pivarnice tem hitreje obnemorejo in ginejo, kolikor hitreje se velike pivarnice na višo stopnjo povzdigujejo, ki več kapitala in vednosti zahtevajo. Dolnja Avstrija, kakor je stala pri prinaredbi pivarnic na vrhu, tako tudi zdaj največ piva skuha. Na vsako pivarnico dolnje Avstrije se šteje okoli 12.917 veder piva, ki ga skuha leto in dan. Dunajski pivarji tu zvonec nosijo, za Dunajem je mali Švehat, Liesing in St. Marks. Te pivarnice plačujejo zdaj vžitnega davka leto in dan čez 17 milijonov gold., ko so ga leta 1844. le 6 milijonov in 643.787 gld. plačale. Čeravno je pivo doljne Avstrije izvrstno, ga vendar ne spečá v druge avstrijske dežele veliko, v ptuje pa celo malo. Vzrok temu so davkarske razmere našega cesarstva. Nikodar drugod ni pivo s tolikim davkom obloženo kakor v našem cesarstvu. Od vedra se plača okoli 1 gold. 20 kr., v Švajci le nekoliko čez 5 krajc., na Pruskem in Saksonskem 28 kr., na Francozskem 44 kr., na Bavarskem 66 kr., na Angležkem 1 gold. 4 krajc.

Pri vsem tem pa, da je v Avstrii s tolikim davkom pivo obloženo, ga vendar vsako leto več spečajo v tuje dežele, celo malo pa se tujega piva v naše cesarstvo prodá. Leta 1862. so 108.534 colnih centov prodali na tuje, vpeljali iz tujega ga pa le 12.010, — leta 1865. so ga izpeljali 183.370 centov, vpeljali le 10.023. Čem umnejša bo colna politika in svobodnejše tržišvo, temveč bo domačega piva šlo v tuje dežele. Izvažajo se pa le močna piva od 13 do 15 stopinj.

Kadar se bo pot avstrijskemu pivu odprla na Rusovsko in Turško, takrat bo še le avstrijskim pivarnicam lepa prihodnost zasijala; zdaj pa se mora od vsacega vedra, ki se hoče na Rusovsko peljati, v vožnega davka 41 gold. 63 kr. plačati. Na Turško pa je ta kupčija, kakor vsaka druga zelo nevarna in težavna, ker ni pravih potov tje in za kupca nobene varnosti.

Veliko se tedaj še storiti mora in vse se bo dalo sčasoma storiti, ker čez avstrijsko pivo ni nobenega.

Lovsko veselje, njegova dobra in slaba stran.

Spisal France Šollmayr.

(Konec.)

Akoravno so se odločila gotova zemljišča za rejo divjine, vendar je ona po ostalem polji naredila mnogo škode, ktere niso mogle poravnati odškodnine, ki so se včasih dajale; da-si tudi so bile velike, bile so vendar zmirom v zgubo ljudskemu premoženju. Koliko kmeč-